

ПАРАПРАКСИС У ПОЛІТИЧНОМУ ІДІОЛЕКТІ

Борищов В. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – ст. викладач Дегтярьова Л. І.

Усвідомлення суспільної важливості літературної мови веде до постійного спостереження за щонайменшими його змінами в мові. *Парапраксис* – це будь-яка незначна описка, обмовка чи помилка; яка найчастіше зустрічається в мові, листі, провал у пам'яті і т.п. Поширені обмовки бувають двох видів. Перші – усні помилки від великої напруги, втоми, неухважності. Це, як правило, спотворення слів або перестановки їх місцями. Такі обмовки є механічними, кожен їх може зробити. Другий вид – помилки, що йдуть з глибин підсвідомості. Така обмовка може статися, коли людина говорить те, в що не вірить, коли говорить щось важливе і намагається контролювати весь процес мови. Ті особи, які представляють "думаючу" еліту нашого суспільства, займаючи керівні посади в уряді, що розгортають партійну діяльність, займають найбільшу увагу суспільства, а зокрема молоді як двигуна прогресу і майбутнього країни. Зрозуміло, що політики перш за все залишаються у пам'яті людей "по справах їх...", але для масової свідомості, як правило, досить і декілька фраз політиків. Обмовки входять до ширшого класу недоречних фраз, які теж часто несвідомо вмотивовані. Так буває, наприклад, тоді, коли особа не розуміє, що сказане нею може бути вочевидь двозначним. Такі фрази також можуть сприйматись як дотепи, якщо їх говорять умисне, але в інших випадках як ляпсуси в контрольованому мовленні, якого ми сподіваємося від інших людей. Обмовки певних політиків навіть одержали назви, такі як *бушизми*, або *янукізми*, що перетворилися вже на терміни, якими жартівливо називають грубі мовні ляпсуси інших політиків та високопосадовців у публічних виступах чи письмових документах.

Деякі політики свідомо або через недостатню освіченість використовують обмовки або гру слів, при якій два близькі слова в реченні міняються початковими частинами, складами або окремими буквами/ звуками, міняють слова місцями або навіть ненавмисно переплутуючи порядок слів, що додає виступу жартівливості, розкутості, зняття напруги в переговорах. Таке явище має назву *спунерізм*. Якщо замість правильного через схоже звучання або схожий звук використовується неправильне слово, то це називається *малопропізмом*. Політики в своїй промові застосовують особливі

прийоми промови, звані риторичними для підвищення переконливості, барвистості і сили впливу на слухача. В цьому випадку іде мова про *ідіолект*, тобто варіант мови, який використовується однією людиною. Використання мовних оборотів президентами надають їм і їх промовам особливий характер і створюють необхідний зв'язок з об'єктом або суб'єктом: Д. Медведеву – коректність, простоту, народність; В. Путіну – конкретність, впевненість в собі і знання справи; опоненти Джорджа Буша і В. Януковича використовують їхні обмовки проти них самих, створивши їм образ невдалих ораторів, через постійні "бушизми-янукізми". Безумовно, обмовки, які не шкодять політиці держави в цілому, гідні існування. Без них би політика була дуже нудною. Але якщо подібні речі повторюються регулярно і стають надбанням гумористів, то політичний діяч перетворюється на клоуна, думка якого не грає ніякої ролі. Удосконалювати свою мову – задача кожного з нас.

Перекладацькі інновації: матеріали IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 13–14 березня 2014 р. / редкол.: С. О. Швачко, І. К. Кобякова, О. О. Жулавська та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2014. – 172 с.